

βασιλόπουλο τάισε τὰ παιδιά και τὰ κοίμισε. "Όταν ὄλι κοιμήθηκαν, πάγ' ὁ μαῦρος και λέγει τῇ βασιλοκόρ' ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ μαζί σ'.

"Ἡ βασιλοκόρ' δὲν τὸ δέχθηκε και γιὰ νὰ τὴ φοβίσ' ἔσφαξε μπρὸς στὰ μάτια τς και τὰ τρία παιδιά, ἡ δύστυχη τί νὰ κάνι, ὁ μαῦρος τῇ βίαζε κ' αὐτὴ τόνε λέγ' στάσ' νὰ πάγω ἔξω νὰ κάνω τὴ δουλειά μ' και νάλλθω. Τὴν ἔδεσε μ' ἓνα σχοινί γιὰ νὰ μὴ φύγ'. "Ὁ μαῦρος ἀκούγε κ' ἔσφιγγε τὰ δόντια τ'. Βγαίνει ἔξω ἡ βασιλοκόρ', δένι τὸ σχοινί σὲ μιὰ πέτρα και φεύγ'. κει πού ἔτρεχε βλέπ' στὸ βουνὸ μιὰ φωτιά, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ φθάνι.

"Ἐκεῖ ἦτανε ἓνας τσομπάνς, λέγ' ἡ βασιλοκόρ' στὸ τσομπάνι, πολὺ σὲ περικαλῶ δόμε τὴν φορεσιά σ' νὰ βάλω και σὺ πάρε τὴ δική μ'.

Τὴν ἔβαλε, ντυλίξε, τὸ κεφάλ' μὲ τὴ σερόβετα ὅπως τὴν ντυλίζνε οἱ τσομπάνηδες και τώρα λέγ' ἐγὼ θὰ φυλάγω τὰ πρόβατά σ'.

"Ὁ βασιλέας και τὰ δυὸ τὰ βασιλόπουλα ὅσο ἄκουαν τὸ παραμύθ' ἔκλαιαν, τὸ τσομπανάκ' δὲ κρατήθηκε πιά βγαίν' τὴ σερόβετα και πέφτηκε τ' ὀλόχουσα μαλλιά τ', ρίχν' τὴ τσομπάνη και τὴν κ' ἀγκαλιάζ' τὸν ἄντρα τς. "Ὁ βασιλέας βγάει τὴν κορμὴ και τὴ βιάζ' στὸ κεφάλ' τῆς κόρης του κ' ἔκαμαν γάμους και γάμοι και ἐφάνησαν καλὲς κ' ὡς τὰ τώρα ζούσαν, ἔζησαν και βασιλεύσανε και τὰ ἄλλα πατρεύσανε.

Τὸν καθὴ, τὸν ντερόβ' τὴν γοητὴ και τὸν μαῦρο τοὺς πέταξαν στους σκύλους.

29. Ἡ μητριὰ κ' ἡ παραπαίδα.

Τζετώ.

"Ἐνας πατέρας εἶχε τρία παιδιά και τὸ κορίτσ' τέσσερα, τὸ κορίτσ' ἦτανε πολὺ ἔμορφο πήγαινε στὸ σχολεῖο και τὸ κύνταζε ἡ κυρία ¹⁾, τῶλουζε, τῶπλυνε τὴν ποδιά τ', τὸ ρωτούσανε τ' ἀδέλφια τ', ποῖος σὲ λούζ' ἀδελφοῦλα; ποῖος σὲ πλένι τὴν ποδιά σ';

— Ἡ κυρία μ', ἔλεγε τὸ κορίτσ'.

Μιὰ μέρα ἡ κυρία τὸ λέγ', δὲν λὲς κορίτσ' μ', τὸν πατέρα σ' νὰ με κάνι μητέρα σ' και πῶ πολὺ θὰ σὲ λατρεύω ²⁾.

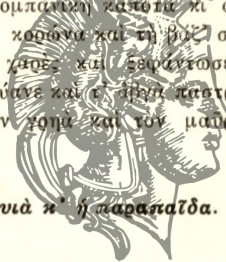
Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στὸν πατέρα τ', κ' εἶπε ὁ πατέρας τ', πὲς το τ' ἀδέλφια σ', σὰ θέλνε νὰ τὴνε πάρμε.

Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στ' ἀδέλφια τ', τὸ δέχθηκαν και τὴν ἔκανανε μητέρα.

Στὶς ὄχτὼ μέρες πού τὴν πήραν, πῆγε στὸν καθρέφτ' και τὸν ρώτησε:

1) Δασκάλισσα.—2) Περιποιοῦμαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΙ-ΣΥΛΛΟ-
ΣΗ-ΣΗ:

-ΘΡΑΚΙΑ
ΝΟ. Τ. Γ. Γ.

1941
σ. 165-174

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ'
γὼ εἶμαι πὺξ ἔμορφη
γιὰ ἢ παραπαϊδά μ';
—Καὶ σὺ ὄραία
μὰ ἢ παραπαϊδά σ',
πὺξ ὄραία πὸ τὰ σένα.*

Πῆρε τὴ βέργα πὺξ βάρανε τὰ δασκαλοῦδια ¹⁾ καὶ βάρεσε τὴν παραπαϊδα κι' ἀπ' τὸ ξύλο πὺξ τὴν ἔδωσε ἀρρώστσε. Τὸ βράδυ πὺξ ἦλθανε τ' ἀδέλφια τς τὴν εἶπανε, ἔλα κάτω. Πῆγ' ἢ μητροιά καὶ τὰ εἶπε εἶναι ἀρρωστη, δὲν μπορεῖ σήμερις.

Ἄνέβκαν τὰ παιδιὰ πάνω, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας ;

—Μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι μ'.

Κάθσανε κ' ἔφαγανε καὶ πλάγιασανε. Τὸ πρωὶ σκώθηκανε, πλύθηκανε, ντύθηκανε καὶ πήρανε τὰ ζευγάρια τους καὶ πήγανε στὸ χωράφ'.

Ἡ μητροιά πῆγε πάλι στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὺξ ἔμορφη
γιὰ ἢ παραπαϊδά μ'.
—Καὶ σὺ ὄραία,
μὰ ἢ παραπαϊδά σ',
πὺξ ὄραία πὸ τὰ σένα.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βάρεσε πάλι τὸ κορίτσ'. Τὸ βράδυ πὺξ ἦλθανε τ' ἀδέλφια, φωνάζνε, κατέβα ἀδελφοῦλα νὰ σὲ δγοῦμε, λέγ' πάλι ἢ μητροιά εἶναι ἀρρωστη.

Ἄνέβκανε τὰ παιδιὰ 'πάν' καὶ τὴν εἶπανε, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας ;

—Μὲ πονάει τὸ κεφάλι μ'.

—Μά, τώρα λένε, πὺξ τὴν πήραμε μητέρα καὶ τὴν μεγάλωσαμε ὀρφανή, τώρα γιατί ν' ἀρρωστήη ;

Εἶπ' ὁ μικρὸς στοὺς ἀλληνοὺς, θὰ ποδηθοῦμε ²⁾ τὸ πρωὶ γιὰ νὰ φύγμε καὶ γὼ θὰ κρυφθῶ νὰ μείνω, νὰ δγοῦμε τί τὸ κάνι τὸ κορίτσ' ἢ μητροιά μας. Σκώθηκανε καὶ οἱ τέσσεροι, τὰ τρία τὰ παιδιὰ κι' ὁ πατέρας, κ' ἔφαγανε ἀπ' τὸ σπῖτ' κι' ὁ μικρὸς γύρσε καὶ κρύφθηκε.

Ἡ μητροιά πῆγε λούσθηκε, ἄλλαξε, χτενίσθηκε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν εἶπε:

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὺξ ἔμορφη,
γιὰ ἢ παραπαϊδά μ' ;*

1) Μαθήτριες.—2) Βάλουμε τὰ ποδήματα, τὰ παπούτσια.

—Καὶ σὺ ὠραία
μὰ ἢ παραπαῖδά σ',
πὺ ὠραία πὸ τὰ σένα.

Σὰ πῆγε νὰ βαρέσ' τὸ κορίτσ', ἔτρεξε ὁ ἀδελφός τ' καὶ τὴν ἔπιασε καὶ τὴν εἶπε, γι' αὐτὸ ἀρρωσταίει ἡ ἀδελφή μας, αἶ, γιατί τήνε βαρᾶς ;

Τὸ παιδί βάρωσε τὴ μητροιά καὶ πέρνει τὴν ἀδελφή τ' καὶ τὴν πάγ' στὸ χωράφ' κ' εἶπε στὸν πατέρα τ', πατέρα, ἀπὸ σήμερα παιδιὰ δὲν ἔχς' θὰ πάρμε τὴν ἀδελφή μας καὶ θὰ φύγμε.

—Ὅ,τι θέλτε, παιδιὰ μ', κάντε, τί νὰ σᾶς πῶ ἐγώ ;

Πῆγ' ὁ μικρός στὸ σπῖτ', πῆρε τὰ ροῦχα, πήρανε τὸ κορίτσ' καὶ πήγανε στὰ βουνά' κεῖ ποῦ πήγαινανε εἶδανε ἕνα πύργο, τὸν ἀνοιξανε καὶ μῆκανε μέσα. Εἶπανε τὴν ἀδελφή τς, σὺ νὰ καθίσης μέσα καὶ μεῖς θὰ πηγαίμε νὰ λαγοκνηγάμε νὰ σκοτώμε πουλιὰ καὶ νὰ σὲ φέρνουμε νὰ τρώμε καὶ σὺ μὴ τυχὸν ἔλθ' καμιά γρηὰ καὶ τὴν ἀνοιξς καὶ τὴν πάρς μέσα.

Τώρα ν' ἀφίσημ' τ' ἀδέλφια καὶ νὰ πῶμε στὴ μητροιά. Αὐτὴ πάλε λούσθηκε, χτενίσθηκε, ἄλλαξε, στολίσθηκε καὶ τῆρε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Καθρέφτη, καθρέφτη, μὲ
πῶ εἶμαι πὺ ἡ σοφῆ
γιὰ ἢ παραπαῖδά σ'.

—Καὶ σὺ ὠραία μὲ,
μὰ ἢ παραπαῖδά σ',
πὺ ὠραία πὸ τὰ σένα.

ΑΘΗΝΩΝ

Καὶ ποῦ εἶναι ;

—Τὴν ἔχνε στὸ τάδε μέρος τ' ἀδέλφια τς μέσα στὸν πύργο.

Ἡ μητροιά ἔπιασε κ' ἔγινε γύφτισσα καὶ πῆρε δακτυλῖδια, φουρκέτες, λεβάντες, βραχιόλια, σκουλαρίκια καὶ μάγεψε ἕνα δακτυλιδάκ' καὶ τῦβαλε στὴν πόρτα¹⁾ μπρός, πῆγε καὶ τὸ βρῆκε τὸ κορίτσ' καὶ φώναξε κάτ' ἀπ' τὸν πύργο, φουρκέτες, βραχιόλια, δακτύλια, σκουλαρίκια. Ἄκσε τὸ κορίτσ' κ' ἀνοιξε τὸ παράθυρο κ' ἔσκυψε νὰ δγῆ.

—Δὲ μ' ἀνοίγς κορίτσ' μ', πῶχω ὄμορφα δακτυλιδάκια γιὰ τὰ σένα, πού 'σαι ὀμορφούλα.

—Δὲ μ' ἀφῖνε τ' ἀδέλφια μ', ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα.

1) Κασάκι ποῦ ἔχνε οἱ μαστιγάδες, οἱ κουλουριτζῆδες μ' ἕνα δέρμα κρεμασμένο στὸ λαιμό.

—Σὰ δὲ σ' ἀφίνε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα, ρίξε ἓνα σχοινιάκ' ἀπ' τὸ πα-
ράθυρο νὰ σὲ δέσω ἓνα δαχτυλιδάκ' νὰ τὸ φορέσῃς.

Μόλις τῶβαλε τὸ κορίτσ' τὸ δαχτυλιδάκ', πέθανε.

Τὸ βράδυ ἤλθανε τ' ἀδέλφια τ' καὶ χτυπούσανε τὴν πόρτα νὰ τοὺς
ἀνοίξῃ χτυπούσανε, ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγε, τὴν ἔσπρωξεν δυνατὰ κι' ἀνοίξε.
'Ανέβκαν καὶ τὴν ἤυρανε πεθαμμένη, κλαίγανε καὶ λέγανε, ἀδελφοῦλα μας,
γιατὶ πέθανες; νηστ.κιὰ σ' ἀφίναμε; Κλαίγανε καὶ τραβούσανε τὰ μαλ-
λιά τς. Νὰ τὴ θάψνε λυπήθηκαν, πῆγαν καὶ τὴν ἔκανανε μιὰ χρυσοῦ κά-
σα καὶ τὴν ἔβαλαν μέσα, ἀναψανε λαμπάδα στὸ κεφάλι, λαμπάδα στὰ
πόδια, τὴν φίλσανε καὶ ἔκλεισανε τὴν πόρτα κ' ἔφυγανε. Κλείδωσανε
τὸν πύργο καὶ τὰ κλειδιά τὰ πέταξανε στὴ λίμνη ποὺ βρίσκουνταν κοντά.

Ἦτανε ἓνας βασιλεῦς; κ' εἶχε ἓνα γιὸ καὶ τὸν εἶπε, πατέρα δὲ μὲ δίνε
ἓνα καράβ' νὰ πάγω καὶ γὼ νὰ συργιανίσω στὶς πολιτεῖες;

—Μπράβο παιδί μ', γιατί νὰ μὴ σὲ δόσω;

Ἐτοίμασε καράβ', τὸν ἔβαλε ναῦτες, τὸν πῆρε τὰ ψωμιά τ', τὰ φαγιά
τ', τὸν ἔδωσε καὶ παραδες γιὰ νὰ φωνιάσῃ. Τὸ παιδί πῆγε σ' ὅλες τὶς πο-
λιτεῖες, στὸν ἐρχομὸ ποὺ περνοῦσε ἀπ' τὸν πύργο ἔγινε τρικυμία κ' εἶπε
τὸ βασιλόπουλο, δὲν ξέρετε κανένα λιμάνι νὰ πάμε νὰ ξενοχτήσουμε;

Ἐνας ναύτης εἶπε, γὰρ ἔχω δοσθῆναι τὸν πύργο εἶναι ἓνα λιμα-
νιάκ'. Πῆγανε καὶ κάθσανε τρεῖς μέσες μέσα, στὶς τρεῖς εἶπε τὸ βασιλό-
πουλο, κλειδιά, τώρα ὁ καιρὸς καλοσύνην νὰ φυγῆμε.

Πῆγαν οἱ ναῦτες νὰ τραβήξνε τὴν ἀγκυρά, πάν' στὸ σίδερο ἦτανε
μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά, τὰ πῆγανε στὸ βασιλόπουλο κ' εἶπανε, ἀφέντη μας,
ἠύραμε μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά.

—Νὰ ξαναφουντάρτετε καὶ νὰ πάμε στὸν πύργο.

Κατέβασαν τὴν βάρια, μπῆκε μέσα τὸ βασιλόπουλο καὶ τῶβαλανε
ἔξω στὴ στεριά, ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ πύργου καὶ μπῆκε μέσα. Ἄνοιξε
ὅλες τὶς πόρτες κ' ἡ πόρτα ποὺ ἦτανε ἡ κόρ' μέσα δὲν ἀνοίγε, μὲ δυσ-
κολία τὴν ἀνοίξε κ' εἶδε τὴν παραπαίδα ποὺ ἦτανε πεθαμμένη μέσα στὴ
χρυσὴ κάσα, λαμπάδες ἔκαιγαν μιὰ στὸ κεφάλι τς καὶ μιὰ στὰ πόδια
τς κ' εἶπε στοὺς ναῦτες νὰ πάρνε τὴν κάσα στὸ καράβ'.

Τὸ βασιλόπουλο δὲ ψούνσε γιὰ τὸ σπῖτ' τ', τίποτε καὶ στοὺς ναῦτες
εἶπε, σὰ φθάσαμε στὴν πολιτεία καὶ γίνῃ νύχτα νὰ φέρτε τὴν κάσα στὸ
παλάτ' καὶ νὰ μὴ πῆτε τίποτε οὔτε στὸν πατέρα μ', οὔτε στὴ μητέρα μ',
οὔτε σὲ κανένα. Μόλις βγήκανε καὶ πῆγε τὸ βασιλοπαῖδ' στὸ παλάτ',
ἔπεσε ἄρρωστο ἀπ' τὴν ἀγάπ' τ' κ' ἡ βασίλισσα τὸ ἔλεγε, παιδί μ', σ'
ἔστειλαμε καλὰ καὶ σὺ ἄρρώστους:

1) Κοντά.

—Μὴ μὲ ρωτᾶς, μητέρα, δὲν εἶμαι καλά.

Ἐκεῖνο ὄλι τὴ μέρα καταγίνονταν μὲ τὴν κόρ' καὶ τὴν ἔλεγε,

*Τί ἔχεις καλή μ' ;
τί ἔχεις χρυσή μ' ;
καὶ δὲ μιλάς ;*

Ἡ βασίλισσα μιὰ μέρα ὑποψιάσθηκε καὶ λέγ' ποιόνα νᾶχ' ὁ γιός μ' μέσα καὶ μιλάει ; κύτταξε ἀπ' τὴ χαραμάδα κ' εἶδε ποὺμίλαγε μὲ μιὰ πεθαμμέν', ἔτρεξε στὸν ἄντρα τς καὶ τὸν εἶπε, βασιλέα μ', ὁ γιός μας ἔχ' στὴν κάμαρα τ' ἓνα φάντασμα καὶ μιλάει, νὰ τὸν φωνάξῃς στὸ περιβόλι καὶ γὼ νὰ πάγω σιγά, σιγά, νὰ δῶ τί εἶναι.

—Πάλε πάγ' στὸ βασιλόπαιδο, τ' ἔχς παιδί μ', ποὺ σ' ἔστειλαμε καλά καὶ μᾶς ἤλθεσ ἀρρωστο, πᾶνε λίγο μὲ τὸν πατέρα σ' νὰ ξεσκάσης. Πῆγε στὸ περιβόλι τὸ βασιλόπουλο κ' ἡ βασίλισσα πῆγε στὴν κάμαρά τ', ἀνοιξε τὴν κάσα ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' τὸ μαγεμένο καὶ ξυπνήσ' ἡ κόρ'.

Μόλις τῶβγαλε ξύπνησε κ' εἶπε ἄχ, τί ποὺν τὸν κοιμήθηκα. Τῆς τῶβαλε πάλε καὶ τὴν ἀποκοίμισε τὸ βασιλόπαιδο καὶ τοὺ μιλοῦσε μὲ τὸν πατέρα τ' θυμήθηκε τὴν κόρ' κ' ἔσπευε καὶ πῆγε στὴν κάμαρα τ', ἐκεῖ ἦταν ἡ μητέρα τ' καὶ τὸν λέγ', τ' ἔχς παιδί μ' καὶ δὲ μιλᾷς τὸν πόνο σ' ;

Τί γὰρ μητέρα.
Μὴ στεναχωρεῖσαι γιέ μ', τὴ ξύπνησα τὰ ἀπ' σ' ποὺ κοιμᾶται, μὰ νὰ μὴ λιγοθυμήσης. Ἡ βασίλισσα ἀνοῖξε τὴν κάσα καὶ μόλις ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' ἀπ' τὸ χέρ' τῆς κόρς, ἡ κόρ' ξύπνησε καὶ τὸ βασιλόπαιδο λιγοθύμισε. Σὰ ξελιγοθύμισε τὸ βασιλόπαιδο, εἶπε, τώρα γὼ πιά μητέρα θὰ τὴν πάρω γυναῖκα.

Πῆρανε τὴν κόρ', τὴν πῆρανε στὸ λουτρό, τὴν ἄλλαξε, τὴν συγύρσανε καὶ ἄρχισανε τὸ γάμο.

Τ' ἀδέλφια τς σὰν πέθανε, ἔφυγαν καὶ χωρίσθηκαν, ἄκσανε μέσ' στὰ βουνὰ πὼς γίνονταν βασιλικοὶ γάμοι καὶ κατέβκανε κ' ἔτυχε καὶ κάθισαν σὲ μιὰ μέρα στὸ παλάτ'.

Στεφάνωσανε κ' ἀρχήσαν νὰ χορεύνε, ὁ μικρὸς ἀδελφὸς δταν ἡ νύφ' χόρευε τὴν παρόμοιαζε στὴν ἀδελφή τ' κ' ἀναστενάξε.

Τὸν ρώτισε ὁ ἄλλος, γιατί ἀνασθενάζεις πατριώτ' ;

—Πὼς νὰ μὴν ἀνασθενάζω ; ποῦχα μιὰ ἀδελφή ποὺ ἔμοιαζε τῇ νύφ' καὶ τῇ χάσαμε ;

—Ποιανοῦ παιδι εἶσαι σύ ;

—Τοῦ κῆρ Κωνσταντῆ.

Τὸν ρωτᾷ κ' ὁ ἄλλος, σύ ;

—Τοῦ κῆρ Κωνσταντῆ.

Ρωτοῦνε τὸν τρίτο καὶ σύ ;

—Τοῦ κῆρ Κωνσταντῆ.

Τότες ὄλι ἀγκαλιάστηκανε κ' εἶπε πάλε ὁ μικρός, αὐτῆ πού χορεύει μοιάς τὴν ἀδελφή μας.

Ἡ νύφη πὸ πάνω τοὺς εἶδε καὶ τοὺς παρόμοιασε μετ' ἀδέλφια τς καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς πού ἔδειξανε νὰ τοὺς φέρνε. Τοὺς εἶπανε νὰ πάνε πάνω, φοβήθηκανε καὶ δὲ πήγαινανε.

—Νὰ μὴ φοβοῦνται, κάτι θὰ τοὺς ρωτήσω, εἶπε ἡ νύφ'.

Φοβούντανε καὶ ντρέποντανε νὰ πάνε κουρδισμέν', χρόνια μέσα στὰ βουνιά. Πήγανε καὶ τοὺς εἶπανε, μὴ φοβοῦσθε, θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω, γιατί μαθὲ μ' ἔδειξατε μετὸ δάχτυλο;

—Εὔχαμε, λέγ' ὁ μικρός, μιὰ ἀδελφίτσα πού σ' ἔμοιαζε, γι' αὐτὸ ἔδειξα.

—Ποιανοῦ παιδιὰ εἴσαστε;

—Τοῦ κῆρ Κωνσταντῆ.

—ῶστε ἀδέλφια εἶμαστε.

Ἀγκαλιάστηκανε κ' οἱ τέσσεροι κατὰ βασιλικὲς διέταξε καὶ τοὺς πήγαν στὸ λουτρό, τοὺς ἔπλυνανε, τοὺς ἔβαψανε καὶ τοὺς ἔδωσαν καλὰ ρούχα. Βάσταξε ὁ γάμος μιὰ βδομάδα κ' εἶπε ἡ νύφ' εἰς ἀντρός της, θὰ σὲ κάνω τρία παιδιὰ, δυὸ ἀρσενικά κ' ἓνα θηλυκόν, τρία κ' ἀθάνατα. Ἐμεινε ἔγκυος, τήνε μετὸ μήνα γιόμισε ἡ κοιλία της ἤλθανε οἱ ἐγγυὰ οἱ μῆνες καὶ ἤλθε μῆνυμα στὸν βασιλὲ νὰ πάγ' στὸν ποταμό. Τὸ βασιλδοπαῖδο στεναχωρέθηκε πού ἔπρεπε νὰ φύγ' κ' ἀφῆκε τὴ γυναῖκα τ' ἄρα πού ἤλθανε οἱ μέρες τς νὰ γεννήσ'.

—Μὴ στεναχωριέσαι τὸν λέγ' ἡ μητέρα τ', γὼ θὰ πάρω καλὴ μαμμὴ καὶ μετὴν εὐκολία θὰ γίνῃ τὸ παιδί.

Ἡ μητροιά στὰ τόσα χρόνια πῆρε πάλι τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

*Καθρέφτη καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὸ ἔμορφη,
γιὰ ἡ παραπαϊδά μ',
—Καὶ σὺ ὠραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαϊδά σ',
πὸ ὠραία πὸ τὰ σένα.
Ὅτε εἶσαι, ὅτε θὰ γίνῃς.*

Ἡ μητροιά σκύλισε, τὴν εἶχε γιὰ πεθαμμένῃ! καὶ ποῦ βρίσκεται; ρωτᾷ τὸν καθρέφτη.

—Εἶναι στὸ παλάτ', τὴν πῆρε τὸ βασιλόπουλο γυναῖκα τ' κ' αὐτὲς τίς μέρες θὰ γεννήσ'.

Μόλις τ' ἄκσε, ἔγινε μαμμὴ, πῆρε μερικὰ ψευτογιατρικὰ τᾶβαλε μέσ'

στή τσάντα τς, ἓνα ξουράφ' ἔβαλε στή τσέπ' καὶ ἔφγε γιὰ τὴν πολιτεία. Ἡ μητροῦά γύριζε ἔξω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ. Κατεβαίνει ἡ βασίλισσα καὶ τὴν λέγ', ἡ νύφη μ', θὰ γεννήσ', ἔλα πάνω.

Τὴν πήρανε πάν', ἡ κόρ' τὴ γνώρσε, τὴν ἔπιασαν οἱ πόνοι, τὴν κάθσανε στὸ σκαμνὶ κ' ἔκαμε ἓνα χρυσὸ παιδί, τὸ πήρανε καὶ τὴν λεχῶνα τὴν ντύσανε, τὴ σιάζανε καὶ βάλανε τὸ παιδί κοντά τς.

Τὴ νύχτα ποὺ κοιμούντανε ὄλ', ἡ μαμμὴ ἔβγαλε τὸ ξουράφ' καὶ τὸ ἔσφαξε κ' ἔβαλε τὸ ξουράφ' κάτ' ἀπ' τῆς λεχῶνας τὸ μαξιλάρ'.

Τὸ πρωὶ σηκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Κερά μαμμὴ, τὸ παιδί τί ἔπαθε ; τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Τί τὸ λέτε μένα, πέστε το τὴ μητέρα τ'.

—Κυττάζετε μένα, σὰ βροῆτε τίποτε ματωμένο, ὅτι θέλτε κάντε με κ' ὅταν τὸ βροῆτε στὴ μητέρα τ', ὅτι θέλτε κάντε τὴν, γὼ δὲν ἀνακατεύουμε. Κύτταζανε στὴ λεχῶνα κ' ἤυρανε τὸ ξουράφ' ματωμένο κάτ' ἀπ' τὸ προσκέφαλο. Ἡ μαμμὴ ἔφγε, πῆγε σὰτι τς, τὸ παιδάκ' τῷθαψανε κ' ἔμεινε μόνη ἡ νύφ' μὲ τὴ πεθερά.

***Ἡλθ'** ὁ βασιλεὺς τὸ βασιλοπαῖδ' ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ρωτᾷ τὴ βασίλισσα, πῶς εἶναι ἡ γυναῖκα μ'.

—Καλὰ εἶναι, μὰ ἔκοψε τὸ παιδί.
Τὸ βασιλοπαῖδ' δὲν εἶπε τίποτε τὴν γυναῖκα τ', νὰ μὴ τὴν στεναχωρέσ' κ' ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἕγκος. Νὰ σάτμε ἔγινε ἔννια μηνὸς κ' ἔφθασε στὶς ὥρες τς νὰ γεννησ' καὶ σὴν εἶπε τὸ βασιλοπαῖδ', μητέρα, νὰ πάρς καλὴ μαμμὴ, δὲ πιστεύω ἡ γυναῖκα μ' νὰ σφάζ' τὸ παιδί τς.

—Ξέρω καὶ γὼ μαθὲ, καλὴ μαμμὴ πέρνω.

Τὸ βασιλοπαῖδ', τὸ ἦλθε πάλε μήνυμα νὰ πάγ' στὸν πόλεμο, χαιρετήθηκε μὲ τὴν γυναῖκά τ', τὴν μητέρα τ' κ' ἔφγε λυπημένο.

Ἡ μητροῦά πῆγε πάλε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτᾷ :

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὸς εἶναι ποιοῦ ἔμορφη,
γὼ ἢ ἡ παραπαῖδά μ' ;
—Καὶ σὺ ὡραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πιὸ ὡραία πὸ τὰ σένα.
Οὔτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.*

—Καὶ τί γίνεται ;

—Αὐτὲς τὶς μέρες θὰ γεννήσ'.

Ἡ μητροῦά φόρσε ἄλλα ρούχα, πῆρε μιὰ τσάντα μὲ ψευτογιατρικά, περνοῦσε κάτ' ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ.

Τ' ἄκουε ἡ βασίλισσα κατέβκε κάτ' καὶ τὴ ρώτισε, εἶσαι καλὴ μαμμὴ ;
— Πῶς δὲν εἶμαι ;

— Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

— Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτέ; ἡ μαμμὴ, τῶσφαξε ἡ μάνα τ'. Τὴν πήρανε ἀπάν' ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τήνε πιάνε μερικοὶ πόν', τὴν ἔπιασαν οἱ πόνι οἱ μεγάλοι τὴν κάθισαν στὸ σκαμνί. Γένεσε, πάλε ἔκαμε ἀρσενικό παιδί. Τὸ εἶδ' ἡ βασίλισσα, χάσκε πού τὸ εἶδε τέτοιο ὠραῖο παιδί καὶ χρυσὸ παιδί. Πήρανε τὴ λεχώνα τὴν ἄλλαξαν, τὴν ἔβαλαν στὸ κρεββάτ' ἔβαλαν καὶ τὸ παιδί κοντὰ τς κ' ἠσύχασε. Φάγαγε φαγί, γλέντησανε καὶ πλάγιασανε, τὴ νύχτα ἡ μαμμὴ σκώθηκε πάλι κ' ἔσφαξε τὸ παιδί καὶ τὸ ξουράφ' τῶβαλε στῆς λεχώνας τὸ προσκέφαλο. Τὸ πρωὶ πού σκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' κ' αὐτὸ τὸ παιδί σφαγμένο.

— Κερὰ μαμμὴ, πάλε τὸ παιδί σφαγμένο.

— Γὼ δὲ σὰς εἶπα πὼς τὸ παιδί τὸ σφάζ' ἡ μάνα τ', κυττάξε με, δὲν ἔχω τίποτε ἀπάνι μ'.

Κυττάζνε κείνηνα δὲν εἶχε τίποτε σφάξανε τὴ λεχώνα βλέπε κάτ' ἀπ' τὸ προσκέφαλό της τὸ ξουράφ' κατωμένο.

Ἡ μαμμὴ σηκώθηκε κ' ἔφαγε τὸ παιδί κάθισαν καὶ μῆνυσαν στ' ἀδελφία τς, πὼς ἡ ἀδελφή σας σφάζ' τὸ παιδί καὶ τ' ἀδελφία τρώμαζανε νὰ μὴ νὰ σφάζ' τὸ βασιλόπουλο, ἀπὸς ἡ ἀδελφὴ τους σφάζ' τὸ παιδί. Τὸ βασιλόπουλο κέρδισε στὸν πόλεμο κ' ἦλθε, ρώτισε τὴ μητέρα τ', μητέρα, τί κάν' ἡ γυναῖκά μ' ;

— Καλὰ, λέγ', εἶναι, μὰ ἔκαμε τὸ παιδί καὶ τῶσφαξε.

— Ἄ, λέγ', μ' ἔταξε ἀκόμα ἓνα παιδί καὶ σὰ τὸ κάνι καὶ τὸ σφάζ', θὰ σφάζω καὶ γὼ κείνηνα.

Ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἔγκυος, ἔρχοντανε οἱ μῆνες οἱ ἔννια γὰ νὰ γεννήσ' κ' ὁ ἄντρας της ἀνέβαινε, κατέβαινε κ' ἀναστενάζε καὶ τὸν εἶπ' ἡ βασίλισσα, γιατί, γιέ μ', ἀναστενάζεις ;

— Ποῦ νὰ μὴν ἀναστενάζω ; πού θὰ φύγω πάλε στὸν πόλεμο καὶ θέλω νὰ δγιῶ πὼς γεννάει ἡ γυναῖκά μ' ;

— Ἐνα κάν' ¹⁾, παιδί μ', τί ἐγὼ τί ἐσύ, βλέπουμε γεννάει τὸ παιδί, μόνη πού τὸ σφάζ'.

— Θὰ βγάλς διαταγὴ νὰ πάρς μιὰ καλὴ μαμμὴ κ' ἂν δὲ τὸ κόψ', νὰ βάλς στὸ παράθυρο μιὰ κόκκινη σημαία κ' ἂν τὸ κόψ' θὰ βάλς μαύρη. Ὁ βασιλέας καὶ τὸ βασιλόπουδο χαιρετήθηκαν με τὴ βασίλισσα καὶ τὴ γυναῖκά τ' κ' ἔφυγαν.

Ἡ μητέρα πάλι πῆρε τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτισε,

1) Εἶναι.

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὰ εἶναι πὺδ ἔμορφη,
ἐγὼ ἢ ἡ παραπαιδά μ;
— Σ' εἶπα καὶ σὺ ὠραία εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν παραπαιδά σ' δὲν εἶσαι.

Ἄλλᾶζ' πάλε ροῦχα διαφορετικά, πέρνει τὴν τσάντα τς, βιζ' μέσα κάτι ψευτογιατρικά, τὸ ξουράφ' στὴ τσέπ' καὶ πάγ' στὸ παλάτ' ἀπ' ἔξω καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, ὠραία μαμμὴ. Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατεβαίνει κάτω κ' ἀνοίγ' τὴν πόρτα καὶ τὴν ρωτάει, εἶσαι καλὴ μαμμὴ;

— Πῶς δὲν εἶμαι;

— Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

— Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτές ἡ μαμμὴ, τὸ σφάζ' ἡ μητέρα τ'.

Τὴν πήρανε ἀπάν', ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τὴν πιάνει οἱ πόνι γιὰ νὰ γεννήσ', τὴν πιάσανε οἱ μεγάλι πόνι τὴν κάθσανε στὸ σκαμνί. Ἐκαμε μιὰ κόρ' πὺδ καλὴ ἀπ' τᾶλλα, αὐτὴ ἦτανε ὀλίγηροση κ' ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο.

Πήρανε τὴ λεχώνα τὴ βάλανε στὸ κρεβάτι τς, ἄλλαξαν καὶ τὸ παιδί καὶ τὸ βάλανε κοντὰ τς.

Τὸ βράδυ κάθισαν στὸ τραπέζι νὰ μᾶς κ' εἶπ' ὁ ἀδελφός ὁ μικρός, κυρία συμπεθέρα, σήμωρις ἡ πόρτα τῆς λεχώνας νὰ μὴ σφαλίσ' νὰ μείνῃ ἀνοιχτή κ' ἡ λάμπα νὰ μὴ σβύσῃ.

— Λέγ' κ' ἡ μαμμὴ, πρώτη βλαθεὶα ποὺ γένεσε, γίνεται νὰ μείν' ἡ πορτα ἀνοιχτή;

— Θὰ μείνῃ, λέγ' ἡ βασίλισσα.

Ἐφαγανε καὶ πῆγ' ἡ βασίλισσα νὰ πλαγιάσ' κ' ὁ μικρὸς ἔμεινε ἀντίκρου στὴν κάμαρα τῆς λεχώνας, νὰ μὴ σφαλίσ' ἡ πόρτα οὔτε ἡ λάμπα νὰ χαμηλώσ'. Ἡ μαμμὴ σκάνεται τὴ νύχτα νὰ σφάξ' τὸ παιδί, εἶδε τοὺς ἄλλους ξυπνητοὺς καὶ πάλι ξαναπλάγιασε. Ἀκόμα μιὰ φορὰ σκάνεται, βγάζ' τὸ ξουράφ' ἀπ' τὴν τσέπ' τς γιὰ νὰ σφάξ' τὸ παιδί, τὴν εἶδε ὁ μικρὸς ἀδελφός, ποὺ ἔπιασε τὸ παιδί, τρέχ' καὶ πιάνῃ τὸ χέρι τς.

— Ἀκόμα, τὴν εἶπε, καὶ δῶ ἦλθες καὶ μᾶς βοῆκες; τὴν πιάνῃ ἀπ' τὸ χέρ' τς, τὴν βγάξ' ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τῆς λεχώνας καὶ τὴν ἔσφαξε, τὴν κρέμασε, καὶ τὸ προῖ, σὰ σηκώθῃ ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ κἀν' τὸ νερό τς, εἶδε καὶ φοβήθηκε καὶ βγάζ' τὴ φωνὴ καὶ λέγ', συμπεθέρε, συμπέθερε, τί κακὸ πράμα εἶν' αὐτὸ ποὺ εἶναι κρεμασμένο;

— Μὴ φοβᾶσαι κυρία συμπεθέρα, αὐτὴ εἶναι ἡ μητροῦα ποὺ ἔσφαξε τὰ παιδιά μας καὶ θὲ νὰ σφάξ' κ' αὐτὸ καὶ τὴν ἔσφαξα.

— Μπράβο συμπέθερε.

Πῆγε μέσα ἡ γιαγιά καὶ χάδεψε τὸ παιδάκ' ποὺ ἔκλαιγε.

Τὸ προῖ ποὺ ἄνοιξε ἡ μέρα καὶ ξημέρωσε, τὴν ἔκαμε βοῦκες, βοῦκες καὶ τὴν ἔρριξε στὰ σκυλιά, κ' ὕστερα ἡ βασίλισσα ἔβαλε κόκκινη σημαῖα

στό παράθυρο καὶ μόλις κατέβηκε τὸ βασιλόπουλο ἀπὸ τὸν πόλεμο κ' εἶδε τὴν κόκκινη σημαία κανονιάρισε, κ' εἶπε ἔχω καὶ γὼ παιδί τώρα.

Ἦρτε στό σπίτι καὶ ρώτησε, τί κάνετε μητέρα ;

—Καλά, τώρα ἔχουμε ἓνα ὠραῖο κορίτσ'.

—Πῶς ἔγινε ; λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

Ἡ μαμμὴ ἦτανε ἡ μητριὰ τς πού τὰ σκότωνε καὶ σὰν ἤθελε νὰ σκοτώσ' καὶ τὸ κορίτσ', τὴν ἔπιασ' ὁ γυναικάδελφός σου ὁ μικρός καὶ τὴν ἔσφαξε. Φώναξε κι' ὁ βασιλῆς τὸν μικρὸ ἀδελφὸ καὶ τὸν ρώτησε, πῶς ἔγινε παιδί μ' ; καὶ τὰ εἶπε ὅλα.

Τὸν ἔβαλε ὁ βασιλῆς σὲ μεγάλη θέσ' καὶ τοὺς ἄλλουιούς ἀδελφοὺς ἔβαλε σὲ κατώτερη καὶ ζήγανε καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀβγά παστρεύανε.

30. Ἡ Πεντάμορφη.

Σηλυβριά.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασίλισσα πολὺ ἔμορφη κ' εἶχε μιὰ προγονή πιὸ ἔμορφη πὸ τὰ κτεῖνα καὶ τὴν εἶλεγαν Πεντάμορφη, ἡ βασίλισσα, ἄλλαξε, στολίζονταν καὶ ἀγάνε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτοῦσε :

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',* ΑΘΗΝΩΝ

ποιὰ εἶναι ἔμορφοτερη πὸ μένα ;

— Ἐμορφη καὶ καλὴ εἶσαι.

μὰ σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Μέρα μὲ τὴ μέρα τὴ φθόναε περισσότερο καὶ ρώτησε τὴ μάγισσα, τί νὰ κάνῃ γιὰ νὰ μείνῃ ἢ πιὸ ἔμορφη τοῦ κόσμου. Ἡ μάγισσα τήνε δίνῃ ἓνα ζευγιάρ' μαγεμένεσ κάλτσες ἀπὸ χρυσὸ σύρμα γιὰ νὰ τὶς βάλ' ἡ Πεντάμορφη. Ἡ μητριὰ ὀλόχαρη δίνῃ τὶς κάλτσες στὴν προγονή, τὶς φορεῖ κι' ἀποκοιμῆται καὶ τὴν ἀφίνῃ σ' ἓνα παλάτ' καὶ φεύγ' καὶ πάγ' στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτάει

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

ποιὰ εἶναι ἔμορφοτερη πὸ μένα ;

— Σὺ εἶσαι, ἢ πιὸ ἔμορφη τοῦ κόσμου.

Γυρίζοντας ἓνα βασιλόπουλο ἀπ' τὸ κυνήγ' περνάει ἀπ' τὸ ἔρημο παλάτ' τῆς Πεντάμορφης, σκουντάει τὴν πόρτα κι' ἀνεβαίνει. Ψυχὴ ζωντανὴ δὲν εἶχε μέσα, γυρνάει σ' ὅλεσ τὶς κάμαρες, πάγ' στὴν τελευταία, τί νὰ δῃ, βλέπ' τὴν Πεντάμορφη νὰ κοιμᾶται. Περιμένῃ νὰ ξυπνήσ', περνάει μιὰ μέρα, περνοῦνε δυό, περνοῦνε τρεῖς, ἡ Πεντάμορφη δὲν ξυπνάει, καὶ δίνῃ διαταγὴ στὶς δοῦλοὶ τ' νὰ τὴν πᾶνε στό παλάτ' τοῦ πατέρα τ' καὶ τὴν

βασιλόπουλο τάισε τὰ παιδιά και τὰ κοίμισε. "Όταν ὄλι κοιμήθηκαν, πάγ' ὁ μαῦρος και λέγει τῇ βασιλοκόρ' ἐγὼ ἀπόψε θὰ κοιμηθῶ μαζί σ'.

"Ἡ βασιλοκόρ' δὲν τὸ δέχθηκε και γιὰ νὰ τὴ φοβίσ' ἔσφαξε μπρὸς στὰ μάτια τς και τὰ τρία παιδιά, ἡ δύστυχη τί νὰ κάνι, ὁ μαῦρος τῇ βίαζε κ' αὐτὴ τότε λέγ' στάσ' νὰ πάγω ἔξω νὰ κάνω τὴ δουλειά μ' και νᾶλθω. Τὴν ἔδεσε μ' ἓνα σχοινί γιὰ νὰ μὴ φύγ'. "Ο μαῦρος ἄκουγε κ' ἔσφιγγε τὰ δόντια τ'. Βγαίνει ἔξω ἡ βασιλοκόρ', δένι τὸ σχοινί σὲ μιὰ πέτρα και φεύγ'· κεῖ ποὺ ἔτρεχε βλέπ' στὸ βουνὸ μιὰ φωτιά, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ φθάνι.

"Ἐκεῖ ἦτανε ἓνας τσομπάνς, λέγ' ἡ βασιλοκόρ' στὸ τσομπάνι, πολὺ σὲ περικαλῶ δόμε τὴν φορεσιά σ' νὰ βάλω και σὺ πάρε τὴ δική μ'.

Γὴν ἔβαλε, ντύλιξε, τὸ κεφάλ' μὲ τὴ σεοβέτα ὅπως τὴν ντυλίζνε οἱ τσομπάνηδες και τώρα λέγ' ἐγὼ θὰ φυλάγω τὰ πρόβατά σ'.

"Ο βασιλέας και τὰ δύο τὰ βασιλόπουλα ὅσο ἄκουαν τὸ παραμῦθ' ἔκλαιαν, τὸ τσομπανάκ' δὲ κρατήθηκε πιά βγάξ' τὴ σεοβέτα και πέφτηκε τ' ὀλόχουσα μαλλιὰ τ', ρίχν' τὴ τσομπάνη και τὰ κ' ἀγκαλιάζ' τὸν ἄντρα τς. "Ο βασιλεὺς βγάξει τὴν κορόνα και τὴ βάζ' στὸ κεφάλ' τῆς κόρης του κ' ἔκαμαν γάμους και χίτες και ἔφάνησαν καλὲς κ' ὡς τὰ τώρα ζούσανε ἔζησαν και βασιλεύσανε και τ' ἄγα παστρούσανε.

Τὸν καθὼ τὸν ντροβίς', τὴν γρημὴ και τὸν μαῦρο τοὺς πέταξαν στὸς σκύλους.

29. Ἡ μητέρα κ' ἡ παρκαταδα.

Τζετώ.

"Ἐνας πατέρας εἶχε τρία παιδιά και τὸ κορίτσ' τέσσερα, τὸ κορίτσ' ἦτανε πολὺ ἔμορφο πήγαινε στὸ σχολεῖο και τὸ κύτταζε ἡ κυρία ¹⁾, τῶλουζε, τῶπλυνε τὴν ποδιά τ', τὸ ρωτούσανε τ' ἀδέλφια τ', ποιὸς σὲ λούζ' ἀδελφοῦλα; ποιὸς σὲ πλένι τὴν ποδιά σ';

— "Ἡ κυρία μ', ἔλεγε τὸ κορίτσ'.

Μιὰ μέρα ἡ κυρία τὸ λέγ', δὲν λὲς κορίτσ' μ', τὸν πατέρα σ' νὰ μὲ κάνι μητέρα σ' και πιδὸ πολὺ θὰ σὲ λατρεύω ²⁾.

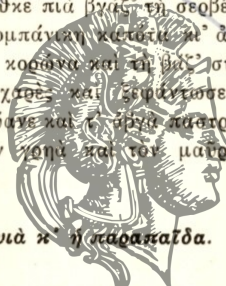
Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στὸν πατέρα τ', κ' εἶπε ὁ πατέρας τ', πὲς το τ' ἀδέλφια σ', σὰ θέλνε νὰ τήνε πάρμε.

Τὸ κορίτσ' τὸ εἶπε στ' ἀδέλφια τ', τὸ δέχθηκαν και τὴν ἔκανανε μητέρα.

Στὶς ὀχτὼ μέρες ποὺ τὴν πήσανε, πήγε στὸν καθρέφτ' και τὸν ρώτησε:

1) Δασκάλισσα, —2) Περιποιοῦμαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σταθ. Σαραντινῆ
= Θρακικὴ Νῆα
π. 1941
r. 165-174

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ'
 γὼ εἶμαι πὺ ἐμορφη
 γιὰ ἢ παραπαῖδά μ';
 —Καὶ σὺ ὠραία
 μὰ ἢ παραπαῖδά σ',
 πὺ ὠραία πὸ τὰ σένα.

Πῆρε τὴ βέργα πὺ βάρανε τὰ δασκαλούδια ¹⁾ καὶ βάρεσε τὴν παραπαῖδα κ' ἀπ' τὸ ξύλο πὺ τὴν ἔδωσε ἄρρωσσε. Τὸ βράδυ πὺ ἦλθανε τ' ἀδέλφια τς τὴν εἶπανε, ἔλα κάτω. Πῆγ' ἢ μητριὰ καὶ τὰ εἶπε εἶναι ἄρρωστη, δὲν μπορεῖ σήμερις.

Ἄνέβκαν τὰ παιδιὰ πάνω, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας;

—Μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι μ'.

Κάθσανε κ' ἔφαγανε καὶ πλάγιασανε. Τὸ πρωὶ σκώθηκανε, πλύθηκανε, ντύθηκανε καὶ πήρανε τὰ ζευγάρια τους καὶ πήγανε στὸ χωράφ'.

Ἡ μητριὰ πῆγε πάλι στὸν καθρέφτη καὶ τὸν ρώτσε,

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
 γὼ εἶμαι πὺ ἐμορφη
 γιὰ ἢ παραπαῖδά μ'.
 —Καὶ σὺ ὠραία
 μὰ ἢ παραπαῖδά σ',
 πὺ ὠραία πὸ τὰ σένα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βάρεσε πάλι τὸ κορίτσι. Τὸ βράδυ πὺ ἦλθανε τ' ἀδέλφια, φωνάζανε, κατέβα ἀδελφούλα νὰ σὲ δγοῦμε, κ' ἢ πάλι ἢ μητριὰ εἶναι ἄρρωστη.

Ἄνέβκανε τὰ παιδιὰ ἄν' καὶ τὴν εἶπανε, τί ἔχς ἀδελφίτσα μας;

—Μὲ πονάει τὸ κεφάλι μ'.

—Μά, τώρα λένε, πὺ τὴν πήραμε μητέρα καὶ τὴν μεγάλωσαμε δροφανή, τώρα γιατί ν' ἄρρωστιά;

Εἶπ' ὁ μικρὸς στοὺς ἀλληνοὺς, θὰ ποδηθοῦμε ²⁾ τὸ πρωὶ γιὰ νὰ φύγουμε καὶ γὼ θὰ κρυφθῶ νὰ μείνω, νὰ δγοῦμε τί τὸ κάνι τὸ κορίτσι ἢ μητριὰ μας. Σκώθηκανε καὶ οἱ τέσσεροι, τὰ τρία τὰ παιδιὰ κ' ὁ πατέρας, κ' ἔφαγανε ἀπ' τὸ σπῖτ' κ' ὁ μικρὸς γύρσε καὶ κρύφθηκε.

Ἡ μητριὰ πῆγε λούσθηκε, ἄλλαξε, χτενίσθηκε, στολίσθηκε καὶ πῆγε στὸν καθρέφτη καὶ τὸν εἶπε:

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
 γὼ εἶμαι πὺ ἐμορφη,
 γιὰ ἢ παραπαῖδά μ';

1) Μαθήτριες.—2) Βάλουμε τὰ ποδήματα, τὰ παπούτσια.

—Καὶ σὺ ὦραία
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πὺ ὦραία πὸ τὰ σένα.

Σὰ πῆγε νὰ βαρέσ' τὸ κορίτσ', ἔτρεξε ὁ ἀδελφός τ' καὶ τὴν ἔπιασε καὶ τὴν εἶπε, γι' αὐτὸ ἀρρωσταίει ἡ ἀδελφή μας, αἶ, γιατί τήνε βαρᾶς ;

Τὸ παιδί βάρωσε τὴ μητροιά καὶ πέρνει τὴν ἀδελφή τ' καὶ τὴν πάγ' στὸ χωράφ' κ' εἶπε στὸν πατέρα τ', πατέρα, ἀπὸ σήμερα παιδιὰ δὲν ἔχς' θὰ πάρμε τὴν ἀδελφή μας καὶ θὰ φύγμε.

—“Ὅ,τι θέλτε, παιδιὰ μ', κάντε, τί νὰ σᾶς πῶ ἐγώ ;

Πῆγ' ὁ μικρός στὸ σπῖτ', πῆρε τὰ ροῦχα, πήρανε τὸ κορίτσ' καὶ πήγανε στὰ βουνά' κεὶ πὺ πῆγαινανε εἶδανε ἕνα πύργο, τὸν ἀνοιξανε καὶ μπήκανε μέσα. Εἶπανε τὴν ἀδελφή τς, σὺ νὰ καθίσης μέσα καὶ μεῖς θὰ πηγαίμε νὰ λαγοκυνηάμε νὰ σκοτώμε πουλιὰ καὶ νὰ σὲ φέρνουμε νὰ τρῶμε καὶ σὺ μὴ τυχὸν ἔλθ' καμιά γοηὰ καὶ τὴν ἀνοίξς καὶ τὴν πάρς μέσα.

Τώρα ν' ἀφίσαμε τ' ἀδέλφια καὶ νὰ πάμε στὴ μητροιά. Αὐτὴ πάλε λούσθηκε, χτενίσθηκε, ἄλλαξε, στολίσθηκε καὶ πήγε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Καθρέφτη, καθρέφτη, τί
πῶ εἶμαι πὺ ἡ πορφύρα
γιὰ ἡ παραπαῖδά μ' ;

—Καὶ σὺ ὦραία εἶσαι
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πὺ ὦραία πὸ τὰ σένα.

ΑΘΗΝΩΝ

Καὶ πὺ εἶναι ;

—Τὴν ἔχνε στὸ τάδε μέρος τ' ἀδέλφια τς μέσα στὸν πύργο.

Ἡ μητροιά ἔπιασε κ' ἔγινε γύφτισσα καὶ πήρε δακτυλῖδια, φουρκέτες, λεβάντες, βραχιόλια, σκουλαρίκια καὶ μάγεψε ἕνα δαχτυλιδάκ' καὶ τὸ βάλε στὴν σπόρτα ¹⁾ μπρός, πῆγε καὶ τὸ βρῆκε τὸ κορίτσ' καὶ φώναξε κάτ' ἀπ' τὸν πύργο, φουρκέτες, βραχιόλια, δαχτύλια, σκουλαρίκια. Ἄκσε τὸ κορίτσ' κ' ἀνοιξε τὸ παράθυρο κ' ἔσκυψε νὰ δγῆ.

—Δὲ μ' ἀνοίγς κορίτσ' μ', πῶχω ὄμορφα δαχτυλιδάκια γιὰ τὰ σένα, πὺ ἴσαι ὄμορφούλα.

—Δὲ μ' ἀφῖνε τ' ἀδέλφια μ', ν' ἀνοίξω τὴν πόρτα.

1) Κασάκι πὺ ἔχνε οἱ μαστιχάδες, οἱ κουλουριτζῆδες μ' ἕνα δέριμα κρεμασμένο στὸ λαιμό.

—Σὰ δὲ σ' ἀφίνε ν' ἀνοίξῃς τὴν πόρτα, ρίξε ἓνα σχοινάκ' ἀπ' τὸ παράθυρο νὰ σὲ δέσω ἓνα δαχτυλιδάκ' νὰ τὸ φορέσῃς.

Μόλις τῶραλὲ τὸ κορίτσι τὸ δαχτυλιδάκ', πέθανε.

Τὸ βράδυ ἦλθανε τ' ἀδέλφια τ' καὶ χτυπούσανε τὴν πόρτα νὰ τοὺς ἀνοίξῃ χτυπούσανε, ἡ πόρτα δὲν ἀνοίγε, τὴν ἔσπρωξεν δυνατὰ καὶ ἀνοίξε. Ἀνέβκαν καὶ τὴν ἤυραν πεθαμμένη, κλαίγανε καὶ λέγανε, ἀδελφοῦλα μας, γιατί πέθανες; νησιτικά σ' ἀφίναμε; Κλαίγανε καὶ τραβούσανε τὰ μαλλιά τς. Νὰ τὴ θάψνε λυπήθηκαν, πῆγαν καὶ τὴν ἔκαναν μιὰ χρυσοῦ κάσα καὶ τὴν ἔβαλαν μέσα, ἀναψανε λαμπάδα στὸ κεφάλι, λαμπάδα στὰ πόδια, τὴν φίλσανε καὶ ἔκλεισαν τὴν πόρτα καὶ ἔφυγαν. Κλείδωσαν τὸν πύργο καὶ τὰ κλειδιά τὰ πέταξαν στὴ λίμνη ποὺ βρίσκονταν κοντά.

Ἦτανε ἓνας βασιλεὺς καὶ εἶχε ἓνα γιό καὶ τὸν εἶπε, πατέρα δὲ μὲ δίνας ἓνα καράβ' νὰ πάγω καὶ γὼ νὰ συρριανίσω στὶς πολιτεῖες;

—Μπράβο παιδί μ', γιατί νὰ μὴ σὲ δόσω;

Ἐτοίμασε καράβ', τὸν ἔβαλε ναῦτες, τὸν πῆρε τὰ ψωμιά τ', τὰ φαγιά τ', τὸν ἔδωσε καὶ παραδες γιὰ νὰ φάσιν. Τὸ παιδί πῆγε σ' ὅλες τὶς πολιτεῖες, στὸν ἐρχομὸ ποὺ περνοῦσε ἀπ' τὸν πύργο ἐγένε τρικυμία καὶ εἶπε τὸ βασιλόπουλο, δὲν ξέρετε κανένα λιμάνι νὰ πάμε νὰ ξενητήσουμε;

Ἐνας ναύτης εἶπε, γὰρ ἔχω ἀδεῖα¹⁾ στὸν πύργο εἶναι ἓνα λιμάνι. Πῆγαν καὶ κάθισανε τρεῖς μέρες μέσα, σὺς τρεῖς εἶπε τὸ βασιλόπουλο, ἀνοίξτε τὴν πόρτα, τὸν ἔδωκε τὸν πύργο καὶ τὸν ἔφυγε.

Πῆγαν οἱ ναῦτες νὰ τραβήξουν τὴν ἀγκυρά, πάν' στὸ σίδερο ἦτανε μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά, τὰ πῆγανε στὸ βασιλόπουλο καὶ εἶπανε, ἀφέντη μας, ἤυραμε μιὰ ἀρμαθιά κλειδιά.

—Νὰ ξαναφουντάρετε καὶ νὰ πάμε στὸν πύργο.

Κατέβασαν τὴν βάρια, μπῆκε μέσα τὸ βασιλόπουλο καὶ τῶραλὲ ἔξω στὴ στεριά, ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ πύργου καὶ μπῆκε μέσα. Ἀνοίξε ὅλες τὶς πόρτες καὶ ἡ πόρτα ποὺ ἦτανε ἡ κόρ' μέσα δὲν ἀνοίγε, μὲ δυσκολία τὴν ἀνοίξε καὶ εἶδε τὴν παραλαῖδα ποὺ ἦτανε πεθαμμένη μέσα στὴ χρυσοῦ κάσα, λαμπάδες ἔκαιγαν μιὰ στὸ κεφάλι τς καὶ μιὰ στὰ πόδια τς καὶ εἶπε στοὺς ναῦτες νὰ πάρνε τὴν κάσα στὸ καράβ'.

Τὸ βασιλόπουλο δὲ ψούνσε γιὰ τὸ σπῖτ' τ', τίποτε καὶ στοὺς ναῦτες εἶπε, σὰ φθάσμε στὴν πολιτεία καὶ γίνῃ νύχτα νὰ φέρτε τὴν κάσα στὸ παλάτ' καὶ νὰ μὴ πῆτε τίποτε οὔτε στὸν πατέρα μ', οὔτε στὴ μητέρα μ', οὔτε σὲ κανέναν. Μόλις βγήκανε καὶ πῆγε τὸ βασιλοπαιδ' στὸ παλάτ', ἔπεσε ἄρρωστο ἀπ' τὴν ἀγάπ' τ' καὶ ἡ βασίλισσα τὸ ἔλεγε, παιδί μ', σ' ἔστειλαμε καλὰ καὶ σὺ ἀρρώστους:

1) Κοντά.

—Μὴ μὲ ρωτᾶς, μητέρα, δὲν εἶμαι καλά.
Ἐκεῖνο ὄλι τὴ μέρα καταγίνονταν μὲ τὴν κόρ' καὶ τὴν ἔλεγε,

*Τί ἔχεις καλή μ';
τί ἔχεις χρυσή μ'
καὶ δὲ μιᾶς;*

Ἡ βασίλισσα μιὰ μέρα ὑποψιάσθηκε καὶ λέγ' ποιόνα νᾶχ' ὁ γιός μ' μέσα καὶ μιλάει; κύτταξε ἀπ' τὴ χαραμάδα κ' εἶδε ποὺ μίλαγε μὲ μιὰ πεθαμμέν', ἔτρεξε στὸν ἄντρα τς καὶ τὸν εἶπε, βασιλέα μ', ὁ γιός μας ἔχ' στὴν κάμαρα τ' ἕνα φάντασμα καὶ μιλάει, νὰ τὸν φωνάξῃς στὸ περιβόλι καὶ γὼ νὰ πάγω σιγά, σιγά, νὰ δῶ τί εἶναι.

—Πάλε πάγ' στὸ βασιλόπαιδο, τ' ἔχς παιδί μ', ποὺ σ' ἔστειλαμε καλά καὶ μᾶς ἤλθες ἄρρωστο, πᾶνε λίγο μὲ τὸν πατέρα σ' νὰ ξεσκάσης. Πῆγε στὸ περιβόλι τὸ βασιλόπουλο κ' ἡ βασίλισσα πῆγε στὴν κάμαρά τ', ἀνοιξε τὴν κάσα ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' τὸ μαγεμένο καὶ ξυπνήσ' ἡ κόρ'.

Μόλις τῶβγαλε ξύπνησε κ' εἶπε ἄχ' τὸ παλάτι καὶ κοιμήθηκα. Τῆς τῶβαλε πάλε καὶ τὴν ἀποκοίμισε· τὸ βασιλόπαιδο κει πρὸ μιλοῦσε μὲ τὸν πατέρα τ' θυμήθηκε τὴν κόρ' κ' ἔφυγε καὶ πῆγε στὴν κάμαρα τ', ἐκεῖ ἦταν ἡ μητέρα τ' καὶ τὸν λέγ', τ' ἔχς παιδί μ' καὶ δὲ μὲ λές τὸν πόνο σ';

Τὴ νύκτωρ μητέρα.
Μὴ στεναχωριεσῶ γέ μ', θὰ ξυπνήσω τὴν ἀγάπ' σ' ποὺ κοιμάται, μὰ νὰ μὴ λιγοθυμήσης. Ἡ βασίλισσα ἀνοίξε τὴν κάσα καὶ μόλις ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδ' ἀπ' τὸ χέρ' τῆς κόρης, ἡ κόρ' ἔβγλε καὶ τὸ βασιλόπαιδο λιγοθύμισε. Σὰ ξελιγοθύμισε τὸ βασιλόπαιδο εἶπε, τώρα γὼ πὰ μητέρα θὰ τὴν πάρω γυναῖκα.

Πῆρνε τὴν κόρ', τὴν πῆγανε στὸ λουτρό, τὴν ἄλλαξαν, τὴν συγύρσανε καὶ ἄρχισανε τὸ γάμο.

Τ' ἀδέλφια τς σὰν πέθανε, ἔφυγαν καὶ χωρίσθηκαν, ἄκσανε μέσ' στὰ βουνὰ πῶς γίνονταν βασιλικοὶ γάμοι καὶ κατέβκανε κ' ἔτυχε καὶ κάθσανε σὲ μιὰ μέρα στὸ παλάτι.

Στεφάνωσανε κι' ἀρχήσαν νὰ χορεύνε, ὁ μικρὸς ἀδελφὸς ὅταν ἡ νύφ' χόρευε τὴν παρόμοιαζε σὴν ἀδελφή τ' κι' ἀναστενάξε.

Τὸν ρώτσε ὁ ἄλλος, γιατί ἀνασθενάζεις πατριώτ';

—Πῶς νὰ μὴν ἀνασθενάζω; ποῦχα μιὰ ἀδελφή ποὺ ἔμοιαζε τὴ νύφ' καὶ τὴ χάσαμε;

—Ποιανοῦ παιδί εἶσαι σύ;

—Τοῦ κῆρ Κωνσταντῆ.

Τὸν ρωτᾶει κι' ὁ ἄλλος, σύ;

—Τοῦ κῆρ Κωνσταντῆ.

Ρωτοῦνε τὸν τρίτο καὶ σύ;

—Τοῦ κῦρ Κωνσταντῆ.

Τότες ὄλι ἀγκαλιάστηκανε κ' εἶπε πάλε ὁ μικρός, αὐτῆ πού χορεύει μοιάζ τὴν ἀδελφή μας.

Ἡ νύφη πὸ πάνω τοὺς εἶδε καὶ τοὺς παρόμοιασε μετ' ἀδέλφια τς καὶ λέγ' στὸ βασιλόπουλο, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς πού ἔδειξανε νὰ τοὺς φέρονε. Τοὺς εἶπανε νὰ πάνε πάνω, φοβήθηκανε καὶ δὲ πήγαινανε.

—Νὰ μὴ φοβοῦνται, κάτι θὰ τοὺς ρωτήσω, εἶπε ἡ νύφη.

Φοβούντανε καὶ ντρέποντανε νὰ πάνε κουρνιασμέν', χρόνια μέσα στὰ βουνά. Πήγανε καὶ τοὺς εἶπανε, μὴ φοβοῦσθε, θέλω νὰ σᾶς ρωτήσω, γιατί μαθὲ μ' ἔδειξατε μετὸ δάχτυλο;

—Εἴχαμε, λέγ' ὁ μικρός, μιὰ ἀδελφίτσα πού σ' ἔμοιαζε, γι' αὐτὸ ἔδειξα.

—Ποιανοῦ παιδιὰ εἶσατε;

—Τοῦ κῦρ Κωνσταντῆ.

—Ὡστε ἀδέλφια εἶμαστε.

Ἀγκαλιάστηκανε κ' οἱ τέσσερα κ' ὁ βασιλεὺς διέταξε καὶ τοὺς πήγαν στὸ λουτρό, τοὺς ἔπλυνανε, τοὺς ἀλλάξανε καὶ τοὺς ἔδωσαν καλὰ ρούχα. Βάσταξε ὁ γάμος μιὰ βδομάδα κ' εἶπε ἡ κόρη τ' ἀντρός της, θὰ σὲ κάνω τοῖα παιδιὰ, δὺὸ ἀρσενικά κ' ἓνα θηλυκό, τοῖα κ' ἀθάνατα. Ἐμεινε ἔγκυος, μῆνα μετὸ μῆνα γιόριζε ἡ κοιλιά της, ἤλθανε οἱ γεννιά οἱ μῆνες καὶ ἤλθε μῆνυμα στὸν βασιλεὺς νὰ πάγ' στὸν πόλεμο. Τὸ βασιλόπουλο στεναχωρέθηκε πού ἔπρεπε νὰ φύγ' κ' ἄφανε τὴ γυναῖκά τ' τώρα πού ἤλθανε οἱ μέρες τς νὰ γεννήσ'.

—Μὴ στεναχωριέσαι τὸν λέγ' ἡ μητέρα τ', γὼ θὰ πάρω καλὴ μαμμὴ καὶ μετὴν εὐκολία θὰ γίνῃ τὸ παιδί.

Ἡ μητροιά στὰ τόσα χρόνια πῆρε πάλι τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτησε,

*Καθρέφτη καθρεφτάκι μ',
γὼ εἶμαι πὸ ἐμορφη,
γιὰ ἡ παραπαῖδά μ',
—Καὶ σὺ ὠραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
πὸ ὠραία πὸ τὰ σένα.
Οὔτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνς.*

Ἡ μητροιά σκύλισε, τὴν εἶχε γιὰ πεθαμμένῃ καὶ ποῦ βρίσκεται; ρωτᾷ τὸν καθρέφτη.

—Εἶναι στὸ παλάτ', τὴν πῆρε τὸ βασιλόπουλο γυναῖκα τ' κ' αὐτὲς τὶς μέρες θὰ γεννήσ'.

Μόλις τ' ἄκουσε, ἔγινε μωμμή, πῆρε μερικὰ ψευτογιατρικὰ τᾶβαλε μέσ'

στή τσάντα τς, ἓνα ξουράφ' ἔβαλε στή τσέπ' καὶ ἔφγε γιὰ τὴν πολιτεία. Ἡ μητροιά γύριζε ἔξω ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ. Κατεβαίνει ἡ βασίλισσα καὶ τὴν λέγ', ἡ νύφη μ', θὰ γεννήσ', ἔλα πάνω.

Τὴν πήρανε πάν', ἡ κόρ' τὴ γνώρισε, τὴν ἔπιασαν οἱ πόνοι, τὴν κάθσανε στὸ σκαμνὶ κ' ἔκαμε ἓνα χρυσὸ παιδί, τὸ πήρανε καὶ τὴν λεχῶνα τὴν ντύσανε, τὴ σιάξανε καὶ βάλανε τὸ παιδί κοντὰ τς.

Τὴ νύχτα ποὺ κοιμούντανε ὄλ', ἡ μαμμὴ ἔβγαλε τὸ ξουράφ' καὶ τὸ ἔσφαξε κ' ἔβαλε τὸ ξουράφ' κάτ' ἀπ' τῆς λεχῶνας τὸ μαξιλάρ'.

Τὸ πρωὶ σηκώθηκε ἡ βασίλισσα νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Κερά μαμμὴ, τὸ παιδί τί ἔπαθε ; τὸ κεφαλάκ' τ' κομμένο.

—Τί τὸ λέτε μένα, πέστε το τὴ μητέρα τ'.

—Κυττάξτε μένα, σὰ βρῆτε τίποτε ματωμένο, ὅτι θέλτε κάντε με κ' ὅταν τὸ βρῆτε στὴ μητέρα τ', ὅτι θέλτε κάντε τὴν, γὼ δὲν ἀνακατεύουμε. Κύτταξανε στὴ λεχῶνα κ' ἤβρανε τὸ ξουράφ' ματωμένο κάτ' ἀπ' τὸ προσκέφαλο. Ἡ μαμμὴ ἔφγε, πῆγε σὰπτι τὰ τὸ παιδάκ' τῶθαινανε κ' ἔμεινε μόνη ἡ νύφ' μὲ τὴ πεθερά.

Ἦλθ' ὁ βασιλεὺς τὸ βασιλοπαῖδ' ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ρωτᾷ τὴ βασίλισσα, πῶς εἶναι ἡ γυναῖκα μ'.

—Καλὰ εἶναι, μὴ ἔκοψε τὸ παιδί.
Τὸ βασιλοπαῖδο δὲν εἶπε τίποτε τὴν γυναῖκα τ', νὰ μὴ τὴν στεναχωρέσ' κ' ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πολὺ ἔκπλη. Νὰ ποῦμε ἔγινε ἔννια μηνῶ κ' ἔφθασε στὶς ὥρες τς νὰ γεννήσ' καὶ τὴν εἶπε τὸ βασιλοπαῖδ', μητέρα, νὰ πάρες καλὴ μαμμὴ, δὲ πιστεύω ἡ γυναῖκα μ' νὰ σφάζ' τὸ παιδί τς.

—Ξέρω καὶ γὼ μαθέ, καλὴ μαμμὴ πέρνω.

Τὸ βασιλοπαῖδ', τὸ ἦλθε πάλε μῆνυμα νὰ πάγ' στὸν πόλεμο, χαιρετήθηκε μὲ τὴ γυναῖκά τ', τὴ μητέρα τ' κ' ἔφγε λυπημένο.

Ἡ μητροιά πῆγε πάλε στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτᾷ :

*Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιὸς εἶναι ποῖο ἔμορφη,
γὼ ἢ ἡ παραπαῖδά μ' ;
—Καὶ σὺ ὡραία εἶσαι,
μὰ ἡ παραπαῖδά σ',
ποῖο ὡραία πὸ τὰ σένα.
Οὔτε εἶσαι, οὔτε θὰ γίνεις.*

—Καὶ τί γίνεται ;

—Αὐτὲς τὶς μέρες θὰ γεννήσ'.

Ἡ μητροιά φόρεσε ἄλλα ροῦχα, πῆρε μιὰ τσάντα μὲ ψευτογιατρικά, περνοῦσε κάτ' ἀπ' τὸ παλάτ' καὶ φώναζε, καλὴ μαμμὴ, καλὴ μαμμὴ.

Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατέβκε κάτ' καὶ τῆ ρώτσε, εἶσαι καλὴ μαμμὴ ;

— Πῶς δὲν εἶμαι ;

— Πῆραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

— Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτέ; ἡ μαμμὴ, τῶσφαξε ἡ μάννα τ'. Τὴν πῆρανε ἀπάν' ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τήνε πιάνε μερικοὶ πόν', τὴν ἔπιασαν οἱ πόνι οἱ μεγάλοι τὴν κάθσαν στὸ σκαμνί. Γένσε, πάλε ἔκαμε ἀρσενικό παιδί. Τὸ εἶδ' ἡ βασίλισσα, χάρκε πού τὸ εἶδε τέτοιο ὠραῖο παιδί καὶ χρυσὸ παιδί. Πῆρανε τὴ λεχώνα τὴν ἄλλαξε, τὴν ἔβαλε στὸ κρεβάτι ἔβαλε καὶ τὸ παιδί κοντά τς κ' ἠσύχασε. Φάγαγε φαγί, γλέντησανε καὶ πλάγιασανε, τὴ νύχτα ἡ μαμμὴ σκόθκε πάλι κ' ἔσφαξε τὸ παιδί καὶ τὸ ξουράφ' τῶβαλε στῆς λεχώνας τὸ προσκέφαλο. Τὸ πρωὶ πού σκόθκε ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ χαϊδέψ' τὸ παιδί, βλέπ' κ' αὐτὸ τὸ παιδί σφαγμένο

— Κερά μαμμὴ, πάλε τὸ παιδί σφαγμένο.

— Γὼ δὲ σὰς εἶπα πῶς τὸ παιδί τὸ σφάζ' ἡ μάννα τ', κυττάξετε με, δὲν ἔχω τίποτε ἀπάνι μ'.

Κυττάζνε κείνηνα δὲν εἶχε τίποτε, κυττάζνε τὴ λεχώνα βλέπνε κάτ' ἀπ' τὸ προσκεφάλι τῆς τὸ ξουράφ' καταμένο.

Ἡ μαμμὴ σηκώθηκε κ' ἔφαγε τὸ παιδί τῶσψιν καὶ μῆνυσαν στ' ἀδέλφια τς, πῶς ἡ ἀδελφὴ σας σφάζ' τὸ παιδί τς καὶ τ' ἀδέλφια τρώμαξανε νὰ μὴ τὰ σφάζ' τὸ βασιλοπούλο, ἀφοῦ ἡ ἀδελφὴ τους σφάζ' τὸ παιδί. Τὸ βασιλοπούλο κέρδισε στὸν πόλεμο κ' ἦθε, ρώτσε τὴ μητέρα τ', μητέρα, τί κάν' ἡ γυναῖκά μ' ;

— Καλά, λέγ', εἶναι, μὰ ἔκαμε τὸ παιδί καὶ τῶσφαξε.

— Ἄ, λέγ', μ' ἔταξε ἀκόμα ἓνα παιδί, καὶ σὰ τὸ κάνι καὶ τὸ σφάζ', θὰ σφάζω καὶ γὼ κείνηνα.

Ἡ γυναῖκα τ' ἔμεινε πάλι ἔγκυος, ἔρχοντανε οἱ μῆνες οἱ ἐννιά γιὰ νὰ γεννήσ' κ' ὁ ἄντρας τῆς ἀνέβαινε, κατέβαινε κ' ἀναστενάζε καὶ τὸν εἶπ' ἡ βασίλισσα, γιατί, γιέ μ', ἀναστενάζεις ;

— Ποῦ νὰ μὴν ἀναστενάζω ; πού θὰ φύγω πάλε στὸν πόλεμο καὶ θέλω νὰ δγιῶ πῶς γεννάει ἡ γυναῖκά μ' ;

— Ἐνα κάν' ¹⁾, παιδί μ', τί ἐγὼ τί ἐσύ, βλέπουμε γεννάει τὸ παιδί, μόνε πού τὸ σφάζ'.

— Θὰ βγάλς διαταγὴ νὰ πάρς μιὰ καλὴ μαμμὴ κ' ἂν δὲ τὸ κόψ', νὰ βάλς στὸ παράθυρο μιὰ κόκκινη σημαία κ' ἂν τὸ κόψ' θὰ βάλς μαύρη. Ὁ βασιλέας καὶ τὸ βασιλόπαιδο χαιρετήθηκαν με τὴ βασίλισσα καὶ τὴ γυναῖκά τ' κ' ἔφυγαν.

Ἡ μητροὺὰ πάλι πῆρε τὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρώτσε,

1) Εἶναι.

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',
ποιά είναι πὸ ἔμορφη,
ἐγὼ ἢ ἡ παραπαϊδά μ ;
— Σ' εἶπα καὶ σὺ ὠραῖα εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν παραπαϊδά σ' δὲν εἶσαι.

Ἄλλὰζ' πάλε ροῦχα διαφορετικά, πέρνει τὴν τσάντα τς, βαζ' μέσα κάτι ψευτογιατρικά, τὸ ξουράφ' στὴ τσέπ' καὶ πάγ' στὸ παλάτ' ἀπ' ἔξω καὶ φόναζε, καλὴ μαμμὴ, ὠραία μαμμὴ. Τ' ἄκσε ἡ βασίλισσα κατεβαίνει κάτω κ' ἀνοίγ' τὴν πόρτα καὶ τὴν ρωτάει, εἶσαι καλὴ μαμμὴ ;

— Πῶς δὲν εἶμαι ;

— Πήραμε μιὰ μαμμὴ κ' ἔσφαξε τὸ παιδί.

— Τὸ παιδί δὲν τὸ σφάζ' ποτές ἡ μαμμὴ, τὸ σφάζ' ἡ μητέρα τ'.

Τὴν πήρανε ἀπάν', ἄρχισαν τὴν κόρ' νὰ τὴν πιάνε οἱ πόνη γιὰ νὰ γεννήσ', τὴν πιάσανε οἱ μεγάλοι πόνη τὴν κάθσανε στὸ σκαμνί. Ἐκαμε μιὰ κόρ' πὸ καλὴ ἀπ' τᾶλλα, αὐτὴ ἦτανε ὁλόκληρὴ κ' ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο.

Πήρανε τὴ λεχώνα τὴ βάλανε στὸ κρεββάτ' τς, ἄλλαξανε καὶ τὸ παιδί καὶ τὸ βάλανε κοντὰ τς.

Τὸ βράδυ κάθισανε στὸ τραπέζι νὰ φάσ' εἶπ' ὁ ἀδελφός ὁ μικρός, κυρία συμπεθέρα, σήμερις ἡ πόρτα τῆς λεχώνας νὰ μὴ σφαλίσ' νὰ μείνῃ ἀνοιχτὴ κ' ἡ λάμπα νὰ μὴ σβύσ'.

— Λέγ' κ' ἡ μαμμὴ, πρώτη βραδεῖα ποὺ γένεσε, γίνεται νὰ μείν' ἡ πορτα ἀνοιχτή ;

— Θὰ μείνι, λέγ' ἡ βασίλισσα.

Ἐφαγανε καὶ πῆγ' ἡ βασίλισσα νὰ πλαγιάσ' κ' ὁ μικρός ἔμεινε ἀντίκρου στὴν κάμαρα τῆς λεχώνας, νὰ μὴ σφαλίσ' ἡ πόρτα οὔτε ἡ λάμπα νὰ χαμηλώσ'. Ἡ μαμμὴ σκώνεται τὴ νύχτα νὰ σφάξ' τὸ παιδί, εἶδε τοὺς ἄλλους ξυπνητοὺς καὶ πάλι ξαναπλάγιασε. Ἀκόμα μιὰ φορὰ σκώνεται, βγάζ' τὸ ξουράφ' ἀπ' τὴν τσέπ' τς γιὰ νὰ σφάξ' τὸ παιδί, τὴν εἶδε ὁ μικρός ἀδελφός, ποὺ ἔπιασε τὸ παιδί, τρέχ' καὶ πιάνι τὸ χέρι τς.

— Ἀκόμα, τὴν εἶπε, καὶ δῶ ἦλθεσ καὶ μᾶς βοῆκεσ ; τὴν πιάνι ἀπ' τὸ χέρ' τς, τὴν ἐβγάξ' ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τῆς λεχώνας καὶ τὴν ἔσφαξε, τὴν κρέμασε, καὶ τὸ προῖ, σὰ σηκώθκ' ἡ βασίλισσα νὰ πάγ' νὰ κάν' τὸ νερό τς, εἶδε καὶ φοβήθηκε καὶ βγάζ' τὴ φωνὴ καὶ λέγ', συμπεθέρε, συμπεθέρε, τί κακὸ πράμα εἶν' αὐτὸ ποὺ εἶναι κρεμασμένο ;

— Μὴ φοβᾶσαι κυρία συμπεθέρα, αὐτὴ εἶναι ἡ μητροῦνιά ποὺ ἔσφαξε τὰ παιδιὰ μας καὶ θεὸ νὰ σφάξ' κ' αὐτὸ καὶ τὴν ἔσφαξα.

— Μπράβο συμπεθέρε.

Πῆγε μέσα ἡ γιαγιά καὶ χάδεψε τὸ παιδάκ' ποὺ ἔκλαιγε.

Τὸ προῖ ποὺ ἀνοιξε ἡ μέρα καὶ ξημέρωσε, τὴν ἔκαμε βοῦκες, βοῦκες καὶ τὴν ἔρριξε στὰ σκυλιά, κ' ὕστερα ἡ βασίλισσα ἔβαλε κόκκινη σημαία

στό παράθυρο καὶ μόλις κατέβηκε τὸ βασιλόπουλο ἀπὸ τὸν πόλεμο κ' εἶδε τὴν κόκκινη σημαία καιονιάρισε, κ' εἶπε ἔχω καὶ γὼ παιδί τώρα.

Ἦρτε στό σπίτ' καὶ ρώτσε, τί κάνετε μητέρα ;

—Καλά, τώρα ἔχουμε ἓνα ὠραῖο κορίτσ'.

—Πῶς ἔγινε ; λέγ' τὸ βασιλόπουλο.

Ἡ μαμμὴ ἦτανε ἡ μητριὰ τς πού τὰ σκότωνε καὶ σὰν ἤθελε νὰ σκοτώσ' καὶ τὸ κορίτσ', τὴν ἔλιασ' ὁ γυναικάδελφός σου ὁ μικρός καὶ τὴν ἔσφαξε. Φώναξε κι' ὁ βασιλὲς τὸν μικρὸ ἀδελφὸ καὶ τὸν ρώτσε, πῶς ἔγινε παιδί μ' ; καὶ τὰ εἶπε ὅλα.

Τὸν ἔβαλε ὁ βασιλὲς σὲ μεγάλη θῆσ' καὶ τοὺς ἄλλουνοὺς ἀδελφοὺς ἔβαλε σὲ κατώτερη καὶ ζήγανε καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀβγὰ παστρεύανε.

30. Ἡ Πεντάμορφη.

Σηλυβριά.

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ βασίλισσα πολὺ ἔμορφη κ' εἶχε μιὰ προγονὴ πιὸ ἔμορφη πὸ τὰ κειμένα καὶ τὴν ἔλεγε Πεντάμορφη, ἡ βασίλισσα, ἄλλαξε, στολιζόνταν καὶ ἀγίασε, σὲν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτοῦσε :

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καθρέφτη, ποιά εἶναι ἔμορφότερη πὸ μένα ;

— Ἐμορφη καὶ καλὴ εἶσαι,
μὰ σὰν τὴν Πεντάμορφη δὲν εἶσαι.

Μέρα μὲ τὴ μέρα τὴ φθόναε περισσότερο καὶ ρώτσε τὴ μάγισσα, τί νὰ κάνη γιὰ νὰ μείνῃ ἢ πιὸ ἔμορφη τοῦ κόσμου. Ἡ μάγισσα τήνε δίνει ἓνα ζευγάρ' μαγεμένες κάλτσες ἀπὸ χρυσὸ σύρμα γιὰ νὰ τὶς βάλ' ἡ Πεντάμορφη. Ἡ μητριὰ ὀλόχαρη δίνει τὶς κάλτσες στὴν προγονή, τὶς φορεῖ κι' ἀποκοιμῆται καὶ τὴν ἀφίνει σ' ἓνα παλάτ' καὶ φεύγ' καὶ πάγ' στὸν καθρέφτ' καὶ τὸν ρωτάει

Καθρέφτη, καθρεφτάκι μ',

ποιά εἶναι ἔμορφότερη πὸ μένα ;

— Σὺ εἶσαι, ἢ πιὸ ἔμορφη τοῦ κόσμου.

Γυρίζοντας ἓνα βασιλόπουλο ἀπ' τὸ κυνήγ' περνάει ἀπ' τὸ ἔρημο παλάτ' τῆς Πεντάμορφης, σκουντάει τὴν πόρτα κι' ἀνεβαίνει. Ψυχὴ ζωντανὴ δὲν εἶχε μέσα, γυρνάει σ' ὅλες τὶς κάμαρες, πάγ' στὴν τελευταία, τί νὰ δγῆ, βλέπ' τὴν Πεντάμορφη νὰ κοιμᾶται. Περιμένῃ νὰ ξυπνήσ', περνάει μιὰ μέρα, περνοῦνε δύο, περνοῦνε τρεῖς, ἡ Πεντάμορφη δὲν ξυπνάει, καὶ δίνει διαταγὴ στὶς δοῦλοι τ' νὰ τὴν πᾶνε στό παλάτ' τοῦ πατέρα τ' καὶ τὴν